

[Przejdź do treści](#) [Spis skrótów klawiaturowych](#)

Najwyższa Izba Kontroli
pomagamy w naprawianiu państwa

NIK o wykorzystaniu i dostępie do broni

[Podziel się](#) [Udostępnij](#) [Drukuj](#)

23 marca 2016 08:00

Funkcjonariusze kontrolowanych służb są wyposażeni w odpowiednią ilość broni palnej. We wszystkich formacjach użycie broni palnej było traktowane jako ostateczność, a liczba nieprawidłowości z tym związanych była minimalna. NIK zwraca jednakże uwagę, że szkolenie strzeleckie wciąż nie gwarantuje odpowiedniego poziomu wyszkolenia wszystkich funkcjonariuszy. Wiele do życzenia pozostawia także stan techniczny strzelnic.

Policja posiada ok. 228 tys. sztuk broni palnej, w tym ponad 148 tys. sztuk broni palnej krótkiej, 63,5 tys. pistoletów maszynowych i karabinków oraz ponad 4 tys. strzelb gładkolufowych. Z kolei Straż Ochrony Kolei (SOK) ma na wyposażeniu ok. 1500 pistoletów oraz ok. 180 pistoletów maszynowych, a Straż Leśna - nieco ponad tysiąc pistoletów i kilka sztuk broni długiej. Pozostałe skontrolowane formacje - Straż Miejska (SM), Straż Parku Narodowego (SPN), Państwowa Straż Rybacka (PSR), Państwowa Straż Łowiecka (PSŁ) oraz Wojewódzkie Inspektoraty Transportu Drogowego (WITD) - posiadały znacznie mniejszą liczbę broni palnej krótkiej (od 80 do 300 sztuk).

Wyposażenie funkcjonariuszy Policji i pozostałych służb i straży w broń i środki przymusu bezpośredniego

Funkcjonariusze kontrolowanych formacji byli wyposażeni w wystarczającą do realizacji zadań liczbę broni palnej i środków przymusu bezpośredniego. Zdaniem NIK, nie zawsze było to jednak wyposażenie na tyle zróżnicowane, by umożliwić funkcjonariuszowi jego użycie lub wykorzystanie w sposób niezbędny do osiągnięcia celu i proporcjonalnie do stopnia zagrożenia. Chodzi o to, by funkcjonariusz miał możliwość wyboru środka przymusu, o możliwie najmniejszej dolegliwości.

System szkolenia strzeleckiego i stan bazy szkoleniowej

Żadna z ośmiu skontrolowanych formacji nie wprowadziła obowiązku uzyskania przez funkcjonariuszy odpowiedniego **poziomu wyszkolenia strzeleckiego**, jako warunku dalszego pełnienia służby, czy choćby dysponowania bronią. Tylko trzy formacje: Policja, SOK i Straż Leśna określiły zasady szkolenia strzeleckiego swoich funkcjonariuszy, jednak nawet w tych wypadkach zdecydowana większość to były strzelania „na zaliczenie”, bez szczegółowego rejestrowania wyników. W ocenie NIK uniemożliwia to ocenę zmian poziomu umiejętności posługiwania się przez funkcjonariuszy bronią palną w dłuższym okresie czasu. Innym ważnym problemem jest frekwencja funkcjonariuszy na szkoleniach strzeleckich. Choć wymóg udziału w zajęciach wszystkich funkcjonariuszy został ustanowiony w Policji, Straży Ochrony Kolei i Straży Leśnej, to jednak w żadnej ze służb nie był on egzekwowany.

Kontrolowane formacje nie dysponują wystarczającą **bazą do szkolenia strzeleckiego**. Wykorzystywanie dostępnych strzelnic wojskowych bądź innych służb oraz wynajmowanie strzelnic od podmiotów komercyjnych, utrudnia organizację i prowadzenie szkolenia strzeleckiego. Spośród skontrolowanych formacji własne strzelnice posiadały jedynie Policja i Lasy Państwowe (dwie). Strzelnice własne Policji stanowiły ok. 20 proc. ogółu strzelnic wykorzystywanych przez tę formację do szkolenia strzeleckiego.

Jednostki Policji posiadały ogółem 72 strzelnice, z czego 11 (15 proc.) było nieczynnych. Dwa garnizony Policji (w tym Komenda Stołeczna Policji) nie posiadały czynnych strzelnic, a trzy inne garnizony i Komenda Główna Policji - miały tylko po jednej czynnej strzelnicy. Jednostki Policji wykorzystywały 230 strzelnic należących do 207 podmiotów pozapolicyjnych. Część jednostek korzystała ze strzelnic oddalonych o ponad 60 km od ich siedzib.

Problemem jest również **stan techniczny strzelnic** - na siedmiu spośród 26 skontrolowanych obiektów (tj. 27 proc.), kontrolerzy NIK stwierdzili zagrożenie dla życia i zdrowia ćwiczących funkcjonariuszy bądź osób postronnych. We wszystkich przypadkach podstawową nieprawidłowością i źródłem zagrożenia był brak bądź istotne wyeksploatowanie przesłon antyrykoszetowych. Równie duże niebezpieczeństwo mogła stanowić obecność w strefie strzelań elementów ze stali lub betonu, czyli potencjalnych źródeł rykoszetów i rażenia ludzi. Po uwagach kontrolerów NIK w tej sprawie na wszystkich obiektach rozpoczęto usuwanie stwierdzonych zagrożeń.

Sytuację pogarsza, wielokrotnie już przez NIK sygnalizowany, problemem braku przepisów techniczno-budowlanych, regulujących wymagania konstrukcyjne dla strzelnic. Jako jedyny, warunki techniczne dla strzelnic określił Minister Obrony Narodowej rozporządzeniem z 2001 r. Przepisy techniczno-budowlane dla strzelnic innych formacji uzbrojonych, w tym podległych bądź nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, nie zostały dotąd wydane.

W ocenie NIK brak przepisów techniczno-budowlanych dla strzelnic wpływa negatywnie na poziom bezpieczeństwa na obiektach obecnie eksploatowanych, w tym wynajmowanych przez skontrolowane formacje. Utrudnia również realizację nowych inwestycji.

Wykorzystanie broni służbowej przez funkcjonariuszy

Poszczególne formacje stosowały różnorodne, uzależnione od charakteru formacji podejście do broni: od standardowego (każdorazowego) pełnienia służby z bronią palną (funkcjonariusze Policji czy SOK), poprzez sporadyczne pobieranie broni na czas służby (strażnicy Państwowej Straży Rybackiej i Państwowej Straży Łowieckiej), aż do pełnienia służby bez broni (funkcjonariusze Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Szczecinie).

W opinii NIK, znikoma liczba wydarzeń z bronią służbową (zarówno użycia, jak i wykorzystania) w trakcie interwencji - 209 przypadków w Policji liczącej blisko 100 tys. funkcjonariuszy, a w szczególności tylko dwa przypadki niezasadnego wykorzystania broni w 2014 r. i brak takich zdarzeń w I połowie 2015 r.) - świadczy o właściwym przygotowaniu funkcjonariuszy do użycia broni oraz o skuteczności procedur, zgodnie z którymi użycie broni jest traktowane jako ostateczny środek przymusu bezpośredniego.

W okresie objętym kontrolą, miało miejsce kilka przypadków użycia broni wobec innych osób podczas wykonywania zadań służbowych. Wszystkie dotyczyły Policji. We wszystkich przypadkach, w których doszło do śmierci bądź zranienia człowieka, przeprowadzone zostały stosowne postępowania wyjaśniające przez właściwe jednostki prokuratury. W ich wyniku stwierdzono, że we wszystkich tych przypadkach użycie broni było zasadne.

Przechowywanie i zabezpieczenie broni służbowej przed utratą

W wyniku kontroli stwierdzono, że broń służbowa, w zdecydowanej większości przypadków, była przechowywana zgodnie z wymaganiami określonymi dla danej formacji. W żadnej ze skontrolowanych formacji nie doszło do zawinionej, trwałej utraty broni służbowej. NIK negatywnie oceniła natomiast brak uregulowania sposobu przechowywania przez upoważnionych funkcjonariuszy broni służbowej w miejscu zamieszkania. W szczególności chodzi o jej zabezpieczenie przed dostępem osób nieuprawnionych, prowadzenie i częstotliwość kontroli warunków przechowywania tej broni. Wiele do życzenia pozostawia również sposób dokumentowania wewnętrznych kontroli broni służbowej, z którego nie zawsze wynikał zakres przeprowadzanego sprawdzenia.

Dostęp do broni

Rozwiązania prawne i organizacyjne w zakresie reglamentacji dostępu do broni ze strony osób i podmiotów prywatnych, pomimo występujących w tym obszarze nieprawidłowości, pozwalały na ograniczenie zagrożeń związanych z jej posiadaniem.

Obowiązujący w Polsce system dostępu do broni, ustalony ustawą o broni i amunicji, realizowany jest w ramach postępowania administracyjnego prowadzonego przez właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Policji, a w przypadku żołnierzy - przez komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej. Z uwagi na sądową kontrolę prawidłowości postępowań i decyzji NIK nie objęła tego obszaru swoimi badaniami. Jednakże zdaniem Izby niewielka liczba odwołań oraz znikoma liczba rozstrzygnięć sądowych przynajmniej rację skarżącym może świadczyć o prawidłowym działaniu uprawnionych organów w sprawach o pozwolenie na broń.

Zgodnie z ustawowym obowiązkiem, właściwi miejscowo komendanci wojewódzcy Policji, a w przypadku żołnierzy - komendanci oddziałów Żandarmerii, prowadzą rejestry wniosków, udzielonych pozwoleń na broń i zakupionych na ich podstawie jednostek broni oraz wszelkich zmian w tym zakresie. W toku kontroli stwierdzono jednak, że dane zarejestrowane w policyjnym rejestrze BRONŃ obarczone są istotnymi błędami (np. obejmujące informacje adresowe, co może powodować pomyłki przy lokalizacji broni). W rejestrze nie jest także dokumentowany w sposób wiarygodny fakt zezłomowania broni. Ponadto nie zapewnia on ciągłości w zakresie rejestracji historii broni należącej do osoby, która zmarła. Dane w ewidencji są niespójne, pochodzą z różnych okresów, dotyczą różnych podziałów administracyjnych kraju oraz różnych stanów prawnych. Błędnie lub niedokładnie zapisane dane nie zostały zaktualizowane do dnia zakończenia kontroli.

NIK zwraca również uwagę, że przeprowadzenie jakichkolwiek wyszukiwań, czy analiz w rejestrze BRON, np. przed interwencją Policji, jest utrudnione bądź wręcz niemożliwe. Dobrze to ilustruje fakt, że dane o liczbie osób fizycznych i podmiotów, posiadających broń palną, z wyszczególnieniem celów, którym, wg wydanego pozwolenia, broń ma służyć, zostały pozyskane w trakcie kontroli w drodze trzytygodniowej, ręcznej kwerendy kartotek w każdej z komend wojewódzkich Policji.

Z kolei w wojskowym rejestrze broni HEFAJSTOS II dopiero w fazie wdrażania są funkcjonalności umożliwiające operatorom generowanie danych na temat: harmonogramu kontroli, planowania kontroli, wydanych pozwoleń na broń, statystyk w zakresie posiadanej broni, broni przechowywanej w depozycie, nałożonych sankcji karnych (postępowań w kierunku cofnięcia uprawnień do posiadania broni), generowania metryki postępowania administracyjnego i osób, którym wygasła ważność licencji Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego.

Kontrola warunków przechowywania broni przez podmioty i osoby fizyczne

Policja prowadzi regularne kontrole broni posiadanej przez pracowników firm ochroniarskich. NIK negatywnie oceniła system kontroli warunków przechowywania broni przez osoby fizyczne. Takich kontroli było niewiele, ponieważ Policja traktowała je jako uprawnienie, a nie obowiązek.

W toku kontroli stwierdzono, że w niektórych wypadkach kontrole takie były jednak prowadzone: funkcjonariuszom komend powiatowych, miejskich i rejonowych Policji (z reguły dzielnicowym) zlecano kontrole dotyczące przechowywania broni przez osoby fizyczne. Czynności prowadzono pod pretekstem postępowania administracyjnego (postępowanie było wszczynane pod kątem cofnięcia pozwolenia na broń, a w przypadku prawidłowego przechowywania broni - umarzane) bądź „sprawdzania” osoby posiadającej broń.

W ocenie Izby były to działania budzące poważne wątpliwości prawne w świetle obecnie obowiązujących przepisów, zgodnie z którymi kontrole takie mają prawo wykonywać wyłącznie funkcjonariusze komendy wojewódzkiej lub Komendy Stołecznej Policji. Z uwagi jednak na to, że przeprowadzanie kontroli warunków przechowywania broni przez lokalną komendę Policji jest zasadne i racjonalne, NIK uważa za celowe wznowienie prac nad stosowną zmianą przepisów ustawy o broni i amunicji.

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli sformułowała wnioski o charakterze systemowym do:

- **Prezesa Rady Ministrów** o wydanie przepisów techniczno-budowlanych dla strzelnic, uwzględniających wykorzystywanie różnych rodzajów broni;
- **Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji** wsparcie działań Policji na rzecz rozbudowy i modernizacji policyjnej bazy szkolenia strzeleckiego, poprawy funkcjonalności rejestru BRON oraz zainicjowania prac legislacyjnych nad zmianą art. 27 ust. 1 ustawy o broni i amunicji pod kątem wprowadzenia możliwości upoważnienia funkcjonariuszy jednostek Policji podległych komendantowi wojewódzkiemu lub Komendantowi Stołecznemu Policji do kontroli warunków przechowywania broni prywatnej.

W opinii Najwyższej Izby Kontroli niezbędne jest ponadto zwiększenie rangi i usprawnienie szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszy Policji i pozostałych służb i straży. W tym celu należy wprowadzić obligatoryjne dla wszystkich funkcjonariuszy cykliczne sprawdziany umiejętności strzeleckich, które warunkowałyby ich dalszy dostęp do broni palnej. Z kolei samo szkolenie strzeleckie powinno zawierać system zindywidualizowanych ocen, umożliwiający określenie potrzeb szkoleniowych w tym zakresie dla poszczególnych funkcjonariuszy.

Materiały audiowizualne dla radia, TV i portali internetowych >>

Pliki:

- [Plik w formacie pdf NIK o wykorzystaniu i dostępie do broni - informacje szczegółowe \(plik PDF\)](#)
Rozmiar: 8,47 MB
- [Plik w formacie zip Wypowiedź prezesa NIK Krzysztofa Kwiatkowskiego - materiał emisyjny audio MP3](#)
Rozmiar: 1,88 MB
- [Plik w formacie zip Wypowiedź prezesa NIK Krzysztofa Kwiatkowskiego - materiał emisyjny wideo H.264](#)
Rozmiar: 213,12 MB

Linki:

[Wystąpienia pokontrolne](#)

Kategorie: [Ministerstwo Spraw Wewnętrznych](#), [Policja](#)

[Przeczytaj treść ponownie](#)

Najwyższa Izba Kontroli
Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa
tel. 22 444 50 00
nik@nik.gov.pl

NIP: 526-10-58-627, REGON: 000000052

W celu udoskonalania naszego serwisu **używamy plików cookie**. Możesz zablokować ich zapisywanie na Twoim komputerze, zmieniając ustawienia swojej przeglądarki. [Przeczytaj więcej o używanych przez nas plikach cookie >>](#) **Nie pokazuj tej informacji X**